

Naam:

Adres:

Postcode en woonplaats:

E-mailadres:

Telefoonnummer:

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
Directie Participatie
o.v.v. Nationaal Programma Radioactief Afval
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

Betreft: Hierbij dien ik een zienswijze in tegen het concept Nationaal Programma Radioactief Afval (hierna NPRA) en het bijbehorende milieueffectrapport (hierna MER), dat van dinsdag 11 februari tot en met maandag 24 maart 2025 ter inzage ligt.

Datum:

Beste Directie Participatie,

De plannen in hun huidige vorm schieten ernstig tekort. De risicoanalyse is onvolledig, het participatieproces voldoet niet aan de eisen uit Richtlijn 2011/70/Euratom en het Verdrag van Aarhus, en er zijn juridische tekortkomingen in de besluitvorming. Dit is zorgwekkend, omdat het beleid rondom radioactief afval transparantie, zorgvuldigheid en maatschappelijke betrokkenheid vereist. In deze zienswijze onderbouw ik mijn bezwaren tegen het NPRA en MER dat is ingediend op 11 februari 2025.

Communicatie en participatie

Volgens artikel 10 van de Richtlijn 2011/70/Euratom is elke lidstaat verplicht om voor het publiek de nodige informatie met betrekking tot het beheer van verbruikte splijtstof en radioactief afval beschikbaar te maken. De overheid heeft betrokken burgers en stakeholders onvolledig geïnformeerd en onvoldoende betekenisvolle participatie gegarandeerd.

Artikel 10 van deze richtlijn vereist niet alleen dat informatie beschikbaar wordt gemaakt, maar ook dat burgers en belanghebbenden tijdig en op transparante wijze worden betrokken bij de besluitvorming over het beheer van radioactief afval. Dit betekent dat participatie niet slechts een formaliteit mag zijn, maar een wezenlijk onderdeel van het proces. De huidige aanpak, waarbij betrokkenen in de meest relevante regio's (Groningen en Drenthe) niet actief zijn geïnformeerd, voldoet hier niet aan. Hierdoor is de inspraakprocedure niet in lijn met de Europese regelgeving en moet deze worden gecorrigeerd.

De informatieverstrekking over het NPRA en de MER vond plaats via een online informatiebijeenkomst en een fysieke bijeenkomst in Zeeland. Echter, in de plannen wordt gesproken over eindopslag in zoutkoepels in de provincies Groningen en Drenthe. Het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat heeft niet de verantwoordelijkheid genomen om burgers, stakeholders en belangenorganisaties in Groningen en Drenthe voldoende te bereiken over deze plannen. Het enkel online publiceren van stukken en het organiseren van slechts één (digitale) en één fysieke informatieavond in Zeeland is een nalatige vorm van informeren.

Het nalaten van het zorgvuldig informeren van burgers, stakeholders en belangenorganisaties over de plannen voor de eindberging heeft enorm wantrouwen gewekt. Hierdoor zijn zij onvoldoende in staat gesteld tijdig een zienswijze in te dienen. Wij verzoeken het ministerie van I&W daarom om alsnog een betekenisvol participatieproces vorm te geven in Groningen en Drenthe, onder andere door het organiseren van een informatieavond over het NPRA en de MER.

Omdat de huidige participatie onvoldoende betekenisvol was, hebben burgers, belanghebbenden en stakeholders onvoldoende de gelegenheid gekregen om de informatie te verwerken en te vertalen naar een eventuele zienswijze. Om deze reden verzoeken wij om verlenging van de inzagetermijn.

Risico's geologische eindberging

De risico's die kunnen optreden bij een geologische eindberging zijn niet in kaart gebracht en daardoor is er ook geen rekening gehouden met de milieueffecten die kunnen optreden bij een risico.

Het voorzorgsbeginsel, zoals vastgelegd in het Verdrag van Aarhus en de EU-wetgeving, vereist dat bij wetenschappelijke onzekerheid over risico's de overheid passende maatregelen neemt om schade te voorkomen. Dit beginsel wordt hier onvoldoende toegepast, omdat er geen volledige risicoanalyse is uitgevoerd en essentiële milieu-effecten niet zijn meegenomen in de MER.

In het MER zijn de (grensoverschrijdende) milieueffecten van risico's van geologische eindberging niet meegenomen. De Richtlijn Milieueffectrapportage vereist dat alle redelijkerwijs beschikbare informatie over potentiële gevolgen wordt meegenomen. Aangezien dit niet is gedaan, is de kwaliteit van het voorliggende MER onvoldoende en moet deze opnieuw worden uitgevoerd, met inachtneming van de risico's en gevolgen.

Geologische eindberging gaat over duizenden jaren. Het is echter niet te garanderen dat de zoutkoepels in hun huidige vorm en staat duizenden jaren stabiel blijven. De geologische eindberging in de zoutkoepel van Asse en de problemen die daar zijn ontstaan, vormen een ernstig voorbeeld van de risico's die onvoldoende zijn meegewogen.

Juridische consequenties

Door het ontbreken van een gedetailleerde risicoanalyse en concrete locaties voldoet deze MER niet aan de wettelijke eisen en is de besluitvorming juridisch aanvechtbaar.

Volgens de Europese wetgeving mogen besluiten met significante milieueffecten alleen worden genomen op basis van een volledig en correct uitgevoerd MER. Dit betekent dat, zolang de huidige MER gebrekkig blijft, alle hierop gebaseerde beleidsbeslissingen en vergunningsprocedures juridisch kwetsbaar zijn.

Abstracte beoordeling geologische berging

In de MER is geprobeerd voor de geologische eindberging de milieueffecten in beeld te brengen. Omdat er geen concrete locatie voor eindberging is, heeft de analyse van de effecten een zeer hoog abstractieniveau en is het onvolledig waardoor het nietszeggends is en geen waarde heeft. In het kader van participatie en draagvlak is het raadzaam om de beoordelingscriteria en de beoordeling daarvan in samenspraak met de regio te doen.

Onvolledige varianten

Nederland is een delta en door klimaatverandering en zeespiegelrijzing wordt de impact van een overstroming vanuit zee op termijn steeds groter. Dit is een groot risico voor geologische berging van kernafval in een delta. Nederland is als lidstaat verantwoordelijk om de opslag van kernafval te regelen, maar is niet verplicht de geologische berging op eigen grondgebied te realiseren. De risico's van een delta maken een variant van opslag in het buitenland waar overstroming vanuit zee niet speelt zinvol. Het voorstel is om het MER aan te passen en varianten toe te voegen voor opslag in het buitenland.

Onvolledige criteria

De thema's van beoordelingscriteria zijn ruim ondermaats uitgewerkt. Zonder volledig te willen zijn wil ik het thema Sociaaleconomische aspecten aanstippen. Hier is enkel in gegaan op de werkgelegenheid die het kan bieden.

Hier ontbreken ook argumenten, zoals:

- Het effect van het ruimen van dorpen, gemeenschappen en woningen
- De regio kan de werkgelegenheid niet leveren waardoor arbeidsmigranten aangetrokken moeten worden en gehuisvest moeten worden in de regio
- Infrastructuur en transport tijdens bouw en ingebruikname veroorzaakt overlast en aantasting van de regio
- De cultuurhistorische waarden van het gebied worden sterk aangetast of vernietigd
- Gevolgen voor woningmarkt/ woningwaarde
- Leefbaarheid en lokale economie

Graag zien we ook aandacht voor deze aspecten in de MER.

Verzoek en conclusie

Op basis van de bovengenoemde fundamentele tekortkomingen verzoek ik het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat om de volgende acties te ondernemen:

1. **Herziening van het MER:** De huidige milieueffectrapportage is juridisch en inhoudelijk ontoereikend. Een nieuwe MER moet een volledige en transparante risicoanalyse bevatten, inclusief grensoverschrijdende gevolgen en geologische onzekerheden.
2. **Uitbreiding van participatie en inspraak:** Het participatieproces moet worden uitgebreid met extra inspraakmomenten, specifiek gericht op de regio's Groningen en Drenthe, waar eindopslag wordt overwogen. Dit dient in overeenstemming te zijn met **artikel 10 van Richtlijn 2011/70/Euratom en het Verdrag van Aarhus**.
3. **Verlenging van de termijn voor terinzagelegging:** Vanwege de gebrekkige participatie en informatievoorziening verzoek ik om verlenging van de zienswijzetermijn, zodat burgers en belanghebbenden alsnog voldoende tijd krijgen om een goed geïnformeerde reactie in te dienen.
4. **Onderzoek naar alternatieve opslagopties:** Er moeten realistische alternatieven worden onderzocht, waaronder **opslag in het buitenland of boven- in plaats van ondergrondse opslag**. Dit moet als volwaardig alternatief worden opgenomen in het MER.
5. **Transparantie en juridische correctie:** De overheid moet voldoen aan haar verplichtingen onder Europese regelgeving door een transparant en rechtsgeldig besluitvormingsproces te garanderen. Het huidige proces schendt deze verplichtingen, en kan juridisch worden aangevochten indien correcties uitblijven.

Ik verzoek u om mijn zienswijze formeel mee te nemen in de besluitvorming en verwacht een inhoudelijke reactie op de door mij aangedragen bezwaren. Daarnaast ontvang ik graag een bevestiging van de ontvangst en verwerking van deze zienswijze.

Naam:

Handtekening: